

LBRIS

We know
books

Alin Seserman

G â n d u r i
dinspre viitor

Editia a doua

LIMES
2024

Cuprins

În loc de introducere.....	7
Ce ne definește?.....	8
Ce n-am învățat din perioada interbelică?.....	12
Suntem într-o mare criză. O criză de lideri și de oameni de stat.....	18
E bun sau rău naționalismul?	21
Pentru mine creștin-democrația e viitorul	24
Ce înseamnă să fii progresist? Dar conservator?	26
De ce pierd teren partidele clasice?	30
Pro sau contra UE?	32
Ce a fost UE și ce e astăzi?	36
Cine era european în anii '90 și cine este astăzi?.....	42
Întoarcerea la valorile creștine și spirituale.....	46
Ce ne apropie și ce ne desparte de proiectul european? ..	51
De ce e îmbrățișat antieuroopenismul?	55
Când ai o problemă, rezolvi cauza	57
Cine ne sunt aliații?.....	60
Când naționalismul se transformă în populism	61
De ce are curaj Recep Erdoğan să trimită milioane de imigranți spre Europa?.....	64
Despre retorica europarlamentară	66
Când a început războiul din Ucraina?	68
Cine nu-i cu noi e împotriva noastră	73
Ce nu s-a spus până acum?	75
Cine e de dreapta, cine e de stânga, cine e populist?	77
Când eliberăm românii din sclavie?	79
Azi începe exit-ul	82
Suntem buni patrioți?.....	86
Subsidiaritate și autonomie	89
Cum rămâne până la urmă cu investitorii autohtoni?	92
Cine nu susține micul producător?	95
Sunt bune regulile, dar să fie pentru toți	97
Care sunt avantajele și dezavantajele aducerii forței de muncă din afara spațiului Uniunii Europene?.....	99

Suntem civilizați pentru că spunem asta?	105
Ce e de reținut din povestea Schengen?	107
Ai grijă de țara ta!.....	109
Cine trebuie să beneficieze de fondurile PNRR?	110
Au apărut și la noi Demolatorii	112
Proiectul stângii radical-anarhice este echivalentul prăbușirii Civilizației Occidentale	114
Poate nu e rău că ceea ce se întâmplă în SUA se întâmplă acum.....	116
Preocupări democratice de ocazie.....	118
Care e diferența dintre politicienii români și cei polonezi?.....	120
Crizele economice în era Globalismului fac ravagii.....	123
În România nu există rasism. Nu așa cum se discută	125
Europeanism în timp de război.....	127
UE și Rusia. Cum a fost și cum va fi? Depinde de noi	128
„Cumpărând petrol și gaze rusești, finanțăm acum politica de agresiune a Rusiei”	131
Polonia 100% alături de Ucraina și NATO!.....	133
Alegeri în țări ale UE	135
Presa progresistă deschide o adevărată autostradă pentru AUR	139
Politica zilelor noastre.....	142
Zi tristă pentru Parlamentul European.....	145
Un prost aruncă o piatră-n baltă și zece „înțelepți” se chinuie s-o scoată	146
De ce proiectul european poate să cadă?	149
Cine e creștin-democrat?	151
Adenda	155
IULIU MANIU ȘI PROIECTUL EUROPEAN	156
UN GÂND PENTRU 2024.....	169

LIBRIS

Ce ne definește?

We know
books

Noi răspundem pentru faptele noastre.

Faptele din trecut rămân ale celor care au trăit atunci, iar de la ei e bine să luăm ce e bun. Nu putem răspunde nici pentru faptele bunicilor, nici măcar pentru cele ale părinților noștri. Fiecare e răspunzător pentru faptele lui, iar astăzi nu mai putem întoarce istoria.

Viața pe care o trăim se compune din ceea ce facem și din ceea ce ni se întâmplă nouă. Nu trebuie să dărâmăm biserici, statui și nu trebuie să ardem cărți pentru a contesta faptele altora din trecut. Chiar dacă astăzi nu suntem de acord cu acțiunile și faptele unora, ele fac parte din istoria noastră. Așa cum a fost ea. Mai mult, totul trebuie privit, analizat și eventual criticat din perspectiva vremurilor de atunci, nu din realitatea zilelor noastre.

Nu putem judeca astăzi oamenii pentru fapte pe care le-au făcut cu mult timp în urmă. În istorie am avut multe evenimente care astăzi par imposibil de înțeles. Mulți dintre conducătorii vremii au făcut multe păcate, dar instrumentul de măsură de astăzi nu poate fi același cu cel din secolele trecute, nici măcar din ultimele decenii. Nu putem astăzi să fim intoleranți cu poporul austriac fiindcă unii conducători de-ai lor au provocat Primul Război Mondial. Nici cu cel german sau rus care au adus totalitarismul în Europa. Nu putem spune că spaniolii și italienii au girat fascismul lui Franco și Musollini sau că românii au fost parte la deciziile lui Ceaușescu.

Au fost sisteme politice create de un om sau de grupuri de oameni, care au avut anumite interese de putere și s-au impus prin forță. În istorie am avut conducători luminați și conducători răi, brutali, dar popoarele conduse de ei n-au nicio vină pentru atrocitățile lor. Astăzi se cere demolarea statuilor din SUA pentru că unii conducători au fost deținători de sclavi. Mulți președinți ai SUA din secolele al XVIII-lea și al XIX-lea au fost proprietari de sclavi, dar așa era atunci. Așa a fost momentul istoric pe care astăzi sigur că-l înțelegem mai greu, dar istoricii pot răspunde la astfel de întrebări. Noi nu putem astăzi să-i luăm la rost pe austrieci pentru ce le-au făcut înaintașii lor lui Horea, Cloșca și Crișan. Nici sașilor din Transilvania care nu-i lăsau pe români să intre în oraș și îi țineau ca slugi la porțile orașului, în afara cetății propriu-zise.

Astăzi trebuie să privim spre viitor, ținând cont de ceea ce s-a întâmplat în trecut, mai ales pentru a nu repeta greșelile. Totodată, trebuie știut că noi nu avem toate datele din trecut. Avem părți din acestea și istoricii reconstruiesc istoria, o scriu și o rescriu în funcție de noile descoperiri și interpretări. Așadar nu putem decât să constatăm că unele acțiuni au avut loc și că ele fac parte din istorie. Judecata de astăzi poate fi viciată fiindcă nu știm cu exactitate cum și în ce condiții s-au întâmplat unele evenimente.

Lumea are nevoie să-și vindece rănile, iar asta se poate face prin pacea de astăzi.

Celor mai mulți li se pare puțin realist să creadă că ideile din perioada interbelică pot avea vreo influență în ziua de azi. E și eroarea multor politologi, aceea de a reduce

totul la un conflict între doctrine, crezând că pericolele se pot îndepărta prin condamnarea trecutului, a comunismului, a fascismului și a altor forme de totalitarism. Se pierde, însă, din vedere faptul că noile idei totalitare se dezvoltă în acest climat social la fel de bine ca în altă epocă.

Societățile democratice sunt tot mai polarizate pe fondul aducerii în prim planul politicilor sociale a unor teme noi și care pot destrăma întregul sistem democratic occidental. Pe scurt, ceea ce pare a fi bun astăzi se va dovedi poate a fi fatal mâine.

Oamenii nu pot fi integrați în sisteme noi de pe o zi pe alta. Ideile și formele de viață își au originea în natura umană și sunt provocate de realitățile zilelor noastre. Există ură, frustrare, teamă, iar toate acestea pot fi estompate prin educație, nu prin ideologizare sau prin impunerea unor reguli, fără a ține cont că e nevoie de decenii pentru a putea asimila culturi noi, chiar dacă acele culturi și idei sunt bune, chiar și dacă acea civilizație e mult mai înaintată și chiar dacă aduce beneficii economice individuale și colective.

Integrarea e un proces în timp, care trebuie să aibă la bază aducerea treptată la un numitor comun a comunităților sau societăților care compun acel corp social.

De ce unii susținători ai proiectului european sunt foarte critici față de deciziile care se iau în interiorul UE? Legile din Parlamentul European, deciziile Comisiei Europene, ale Consiliului European, care e format din șefii de stat și de guvern din țările UE, au produs de multe ori nemulțumiri majore în rândul cetățenilor. Sunt decizii luate de oameni și oamenii pot greși, chiar și atunci când se

formează o largă majoritate în jurul deciziei. De cele mai multe ori lumea constată răul produs. E ca în cazul bolilor rare, letale. Dacă nu intervii la timp, mai târziu e prea târziu.

Ar fi de preferat să ai programe preventive, profilactice și nu doar în privința sănătății noastre, cât și pentru sănătatea societăților noastre. Orice decizie cu impact major trebuie analizată și transmisă oamenilor, pentru ca oamenii să o înțeleagă și să fie convinși că e bună.

Ce n-am învățat din perioada interbelică?

We know
books

De foarte multe ori auzim referiri și comparații între ce a fost România în perioada interbelică și ce este astăzi. Sigur că nu de puține ori viața din perioada interbelică a fost idealizată și prezentată ca una prosperă, civilizată, cu oameni politici educați, dedicați interesului public, nu interesului unui public. Și, desigur, avem exemple multe. Deși am avut la îndemână cărțile de istorie, nu ne-am însușit și nu am reușit să înțelegem fenomenele sociale de atunci și nici din ce motiv, în anii de dinaintea comunismului, se degradase sistemul democratic, pe care pășise țara în primii ani de după Primul Război Mondial.

O lecție pe care nici oamenii politici de după 1990 n-au învățat-o. Realitatea ne arată că încrederea în clasa politică actuală este extrem de mică, iar actualii politicieni nu mai au capacitatea de a stabili o relație de încredere între ei și alegători. Sigur că avem alegeri, dar vedem că distanța dintre politicieni și cetățeni e tot mai mare. O bună cunoaștere a istoriei țării i-ar fi ajutat pe conducătorii noștri să ia decizii mult mai bune.

România interbelică este puțin diferită față de România de astăzi. Sigur că tehnologia avansată influențează multe aspecte ale vieții sociale, ale dinamicii, însă structural și din punctul de vedere al etapelor de dezvoltare sociale, economică și chiar politică, putem spune că există foarte multe similitudini. Oarecum normal, dat fiind faptul că,

atât anul 1918, cât și anul 1989 reprezintă un start, un moment zero de reconstrucție instituțională și socială a societății românești. Cât de multe lucruri s-au realizat timp de aproape trei decenii în perioada interbelică și cât s-a realizat în aceste aproape trei decenii postrevoluționare e un lucru care merită studiat, iar ceea ce a dus la transformarea societății de atunci și de acum, merită consemnat.

După 1918 s-a început reconstrucția țării printr-un sistem de legi nou și prin dezvoltarea unei economii care să răspundă vremurilor. Peste două milioane de țărani au fost împroprietăriți, însă fărămișarea terenurilor și slaba dotare a acestora din gospodării au dus la un faliment generalizat. România a trecut printr-un proces de fărămișare a terenurilor agricole, iar țărănimea, care reprezenta peste 80% din populația României, a sărăcit foarte mult. În perioada de dinainte de război, agricultura era dominată de un număr de arendași evrei austrieci, precum familiile evreiești Fischer, care aveau ușor acces la capitalul bancar austriac. Ei erau nu numai capabili să controleze pământul, ci să organizeze depozitarea și transportul grânelor la piețele de desfacere. Aceștia dominau în general aproape tot procesul de producție și întregul proces de distribuție. Băncile austriece erau prezente în țară și aveau un control important.

După două decenii s-a încercat o politică prin care țărani erau stimulați să se asocieze pentru a face față noilor realități economice. În comerț și producție lucrurile se mișcau lent, guvernele PNL au început programul *prin noi înșine*, dar România nu avea o economie dezvoltată, iar rezultatele n-au fost bune. Firmele românești produceau puțin,

de slabă calitate și scump. Întreaga economie era mult în urma statelor europene apusene. Era într-un fel ca politica PSD-ului din anii '90 când se produceau bunuri pe modelul vechi, dar fără a ține cont de piețele de desfacere. Așa au apărut stocurile, se producea fără a avea asigurate piețele de desfacere sau nu era analizată competitivitatea produselor care urmau să fie vândute. Într-un final sigur că multe companii au ajuns la faliment, dar sigur că mai mulți factori au contribuit în multe dintre cazuri. Zecile de mii de companii care au falimentat în cele trei decenii au fiecare câte o istorie proprie. Unele au fost subvenționate, pe urmă subvenția nu s-a mai acordat. Altele nu au fost re tehnologizate la timp, iar liberalizarea prețurilor la energia termică, electrică le-a afectat imediat. Altele au fost căpușate de conducătorii acestor fabrici, iar altele nu s-au adaptat pieței libere, capitalismului. La final s-a ajuns la falimentul multor întreprinderi de stat. *Prin noi înșine* de fapt asta însemna. Un fel de protectorat al economiei naționale, dar nu strategic, pe resurse, ci la modul general. După 1927, Iuliu Maniu a lansat politica *porților deschise* prin care s-a încurajat dezvoltarea investițiilor private. Un număr mare de investitori interni, dar și străini, au început să-și dezvolte afacerile în țara noastră, ceea ce a dus la o relansare economică, dar totodată și la o creștere a naționalismului, care a zădărnicit multe dintre politicile inițiate la sfârșitul anilor '20. Partidul Național Țărănesc avea de fapt o politică liberală, economic vorbind, ei urmăreau să se alinieze la politica economică a statelor apusene. Politica porților deschise asta însemna, o politică liberă a mărfurilor, o dezvoltare în concurență cu tot ce era

în spațiul european. Țărăniștii aveau economiști de excepție și au înțeles repede că soluția e să conecteze economia noastră cu economiile țărilor apusene.

Politicienii noștri n-ar greși așa des și ar înțelege mai bine dinamica și fenomenele politice, dacă ar cunoaște puțin istoria țării.

Așadar dezvoltarea pieței private, a capitalismului din perioada interbelică și de acum, s-a petrecut în aceleași condiții, iar evoluția economică și social-politică s-a manifestat aproape la fel. După 1918, România întregită a experimentat democrația statelor europene, bazată pe libera inițiativă, votul universal, pluralismul politic, alternanța la guvernare. În primii ani interbelici, România a încercat să se așeze pe instituții democratice: Parlament, Guvern, partide politice și, de asemenea, căuta formule potrivite de dezvoltare economică și socială și era conectată la ce se întâmplă în Occident. S-au realizat multe proiecte naționale, au apărut instituții democratice, s-a dezvoltat infrastructura, căile ferate, agricultura a trecut printr-un proces similar cu cel de astăzi, dar sigur că într-un final toate procesele economice specifice capitalismului, proprietății private, au fost stopate de regimul comunist care s-a instaurat după 1945.

Războiul și, după anul 1947, noul regim politic comunist au anulat întreaga politică agricolă de până atunci.

În România anilor '90, PSD a lansat sloganul *nu ne vindem țara*. România a produs pe stoc, nu vindea nimic, prețurile produselor au explodat. După 1996, în urma restructurării băncilor, minelor, a marilor întreprinderi, economia a intrat pe un trend ascendent, începând cu sfârșitul

lui 1999 și care a durat un deceniu, până la marea criză economică mondială. La sfârșitul anilor '90, România a deschis porțile investitorilor și a început negocierile pentru aderarea la UE.

Sunt multe lucruri pozitive în ambele etape istorice, controversate unele, dar din toate consemnările se scriu istoriile popoarelor. Important e să evidențiem evenimentele și deciziile care au produs pe de o parte probleme economice, chiar dezastre și pe de altă parte care au produs schimbări semnificate, care au generat prosperitate, siguranță națională, dezvoltare și creșterea prestigiului național. Și să învățăm mereu din istorie, fie istoria îndepărtată, fie cea recentă. Ne va fi de mare folos.

La 15 ani de la aderare, România are o economie dezvoltată, dar n-a reușit să creeze un cadru bun de dezvoltare pentru IMM-urile românești și nici în agricultură, unde s-au făcut aceleași greșeli, ca în urmă cu 100 de ani: fărâmițarea terenurilor, lipsa dotărilor și a finanțării fermelor și gospodăriilor țărănești. Rezultatul îl vedem: România importă la scară industrială mare parte din produsele agroalimentare, deși potențialul intern este uriaș. În acest dezechilibru, s-a intensificat curentul naționalist, care va marca viitorii ani în politica românească. Lipsa unui proiect de țară, lipsa unei legislații care să stimuleze competiția corectă și formarea unei administrații care răspunde mai mult la comenzile politicianilor decât la chemarea cetățenilor, au influențat decisiv anii tranziției. România s-a dezvoltat, dar încet, haotic, iar în lipsa unei perspective, cei mai mulți au ales să migreze masiv spre Occident. Meseriașii, medicii,

dar și antreprenorii tineri au plecat din țară, iar golul lăsat este imens, cu mari consecințe economice și nu numai. În aceste condiții se dezvoltă de obicei două curente. Unul care spune că singura soluție este cea legată de Uniunea Europeană și că tot ce scrie și se hotărăște acolo e bine pentru noi și celălalt curent, care susține că tocmai asta a dus la desființarea economiei românești și că marile corporații și multinaționalele fac legea în țară. Dacă suntem obiectivi trebuie să nuanțăm fiecare idee în parte.

Sunt orașe care nici astăzi nu au servicii de calitate și bani pentru a întreține comunitatea la standarde rezonabile, în condițiile în care economia și locurile de muncă sunt susținute de companii mari. E dificil de spus că fără aceste companii s-ar fi dezvoltat altele, ale noastre și care ar fi umplut acest gol creat de dispariția unor alte industrii învechite sau netehnologizate, care nu mai făceau față pieței economice. Ce ar fi de făcut? Susținerea puternică a economiilor locale, a industriilor creative, a producătorilor locali, care să asigure funcționarea comunităților și care să le dezvolte în timp. Avem mici restaurante, brutării, fabrici care produc componente felurite, ferme de familie, centre de relaxare, medicale, sportive, firme de construcții, cu antreprenori locali. Aceste afaceri pot fi susținute de stat, de comunitate, dar și de fiecare dintre noi. De ce cumpărăm mere din supermarketuri la preț de 5 lei, când găsim de foarte bună calitate în piețele țărănești la preț de 2 lei? Cine e de vină? Statul, multinaționalele sau noi?

Suntem într-o mare criză.

O criză de lideri și de oameni de stat

Nu mai avem lideri în clasa politică.

Nici nu avem și nici nu-i mai recunoaștem pe cei care au calități și care ar putea fi recunoscuți ca buni lideri. În primul rând pe acești lideri nu-i mai identificăm pentru că, nouă, tuturor, ni s-a defectat logica și realitatea, imaginea omului politic autentic.

Media, ziarele televiziunile, au schimbat percepția oamenilor față de personalități, logica și realitatea sunt distorsionate, iar locul adevăraților lideri a fost ocupat de gălăgioși, de produse marketizate, dar goale de conținut și de apariții bombastice, care, din păcate, sunt mediatizate intens de mass-media.

Astăzi elitei i se refuză șansa de a conduce partide, comunități, ministere sau alte instituții. Ei nu știu să se „descurce”. Nu o să dau exemple, dar avem personalități și oameni de cultură apreciați de universități, buni cunoscători ai istoriei politice, cu bune cunoștințe de filosofie, literatură, politică și chiar economie și care nu se regăsesc nicăieri și n-au nicio șansă în niciun partid.

Oameni cu opinii bine articulate, având cunoștințe dobândite prin studiu și prin experiență, sunt înlocuiți de oameni fără meserie, fără a avea, cât de cât, o bună cunoaștere a unui domeniu.

Cauzele sunt multiple, dar cele mai multe se leagă de politizarea întregii societăți. Oamenii politici au căutat

mereu să aibă în jurul lor oameni mai slabi decât ei, iar, în timp, lucrurile s-au degradat în mod natural. Cei slabi au adus oameni și mai slabi și lucrurile au continuat. Sunt excepții, dar trendul e și astăzi la fel. O altă cauză e legată de mass-media, de presa românească. Baronii, gălăgioșii și politicienii, care sunt nesimțiți prin felul lor de a fi, au fost preferații presei. Ei făceau și fac rating. Dar aici e ca-n muzică, ca-n orice... Dacă o să-ți crești copilul ascultând manele, manelele o să-i placă! Cine sunt invitații permanenți la televiziuni? Nu sunt cei mai buni istorici și nici oamenii care au, la modul real, ceva de spus despre comunități și viața socială!

În anii care vin va trebui să promovăm oamenii calificați și bine intenționați. Oameni care nu-și urmăresc sporirea averii, atunci când ajung pe funcții, care nu urmăresc perpetuarea pe funcții pentru a beneficia de privilegii. Avem oameni buni, dar trebuie să avem încredere în ei și să-i arătăm celorlalți. Ei sunt peste tot. Nu vă așteptați să fie promovați de vreun ziar local sau de vreo televiziune. Nu. Și cei din presă au alte interese, la fel ca și politicienii. Vor doar să rămână în piață și să-și sporească bunăstarea proprie. Ați văzut vreun CV, vreun tânăr educat să fie promovat? Nici eu. Nu au loc de cei care nu zic nimic cu anii și care doar repetă cu aceleași șaizeci de cuvinte, aceleași propoziții despre partidul concurent.

Deja în materie de politică și economie nu mai există ierarhii. Dacă despre globalizare economică scriu pe facebook un lucrător comercial și un laureat al premiului Nobel, după noile standarde, avem două opinii. Știam că atunci când un inginer constructor și un șofer de camion vorbesc